

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 65 0 P 828404 24 Rev
Sarajevo, 08.10.2024. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija Adnana Baručije, kao predsjednika vijeća, Amire Sadović i Silvane Brković - Mujagić, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja 1. F.A., 2. S.D., 3. R.D., 4. H.B. i 5. S.H., koje zastupa punomoćnik Senad Droce, advokat iz Mostara, protiv tužene Federacije BiH, koju zastupa zastupnik po zakonu Federalno pravobranilaštvo sa sjedištem u Sarajevu, ulica Alipašina broj 6, radi utvrđenja diskriminacije i isplate, v.s. 10.100,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 828404 22 Gž od 19.04.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 08.10.2024. godine donio je:

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 P 828404 20 P od 18.03.2022. godine odlučeno je:

„Utvrđuje se da su tužitelji F.A., S.D., R.D., H.B. i S.H. neposredno diskriminirani od strane tužene Federacije BiH na način što je donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj 14/09), koji Zakon je stupio na snagu 12.03.2009. godine, tužena Federacija BiH povrijedila pravo tužitelja na jednako postupanje, čime su tužitelji izvedeni iz stečenih prava na isplatu invalidnine.

Odbija se kao neosnovan tužbeni zahtjev kojim je predloženo da sud naloži tuženoj da isplati tužiteljima, na ime neisplaćenih ličnih invalidnina, i to: F.A. novčani iznos od 42,60 KM mjesečno počev od 31.03.2009. godine, S.D. novčani iznos od 83,07 KM mjesečno počev od 31.08.2009. godine, R.D. novčani iznos od 42,60 KM mjesečno počev od 30.09.2009. godine, S.H. novčani iznos od 42,60 KM počev od 31.03.2009. godine, sve sa zakonskom zateznom kamatom na svaki pojedinačni iznos naknade koji dopijeva svakog 1. (prvog) u mjesecu za prethodni mjesec.

Nalaže se tuženoj Federaciji Bosne i Hercegovine da na osnovu Ustava Bosne i Hercegovine, odredaba Evropske konvencije za zaštitu temeljnih ljudskih prava i osnovnih sloboda, odredbi ostalih međunarodnih akata i načela, te ostalim pozitivnim propisima preduzme odgovarajuće mjere kojima će otkloniti diskriminaciju nad tužiteljima kao i njene posljedice.

Dužna je tužena, na ime naknade nematerijalne štete, svakom tužitelju pojedinačno isplatiti novčani iznos od 2.000,00 KM u roku od 30 dana sa zakonskom zateznom kamatom počev od od dana donošenja presude pa do isplate.

Svaka strana snosi svoje troškove postupka“.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Sarajevu broj 65 0 P 828404 22 Gž od 19.04.2024. godine odlučeno je:

„Žalba tužitelja se odbija kao neosnovana, dok se žalba tužene usvaja, presuda Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 P 828404 20 P od 18.03.2022. godine preinačava tako da se tužbeni zahtjev tužitelja iz stava I, III i IV izreke u cijelosti odbija kao neosnovan.

Žalbe tužene na odluku o troškovima postupka se odbija i odluka o troškovima postupka se potvrđuje (stav V izreke prvostepene odluke).“

Protiv drugostepene presude tužitelji su izjavili reviziju s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači i tužbenom zahtjevu udovolji uz naknadu troškova parničnog postupka.

Tužitelji u reviziji nisu naveli revizione razloge u smislu člana 240. st. 1. ZPP, pa je ovaj sud iz navoda revizije zaključio da drugostepenu presudu pobijaju zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama razloga navedenih u reviziji i po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku¹ (u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz sljedećih razloga:

Revizija nije osnovana.

Predmet tužbe u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužitelja da se utvrdi da je tužena učinila diskriminaciju nad tužiteljima, da se naloži tuženoj da izvrši otklanjanje posljedica diskriminacije, tužiteljima vrati prava koja su imala prije nastupanja diskriminacije, kao i da im tužena isplati neisplaćene lične invalidnine od dana gubitka prava i naknadu nematerijalne štete uslijed pretrpljenih duševnih bolova zbog izvršene diskriminacije, sve uz naknadu troškova parničnog postupka.

Odlučujući o predmetnom tužbenom zahtjevu nižestepeni sudovi su utvrdili da su tužiteljima na temelju ranijih rješenja Centara za socijalni rad u Gradačcu i Zenici (izdatim u periodu od 2008. do 2009. godine) priznata prava na ličnu invalidninu, a ta prava su im prestala kada su na snagu stupile izmjene člana 18b. Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom, jer prema članu 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj 14/09), koji je stupio na snagu 12.03.2009. godine, izmijenjen je član 18b. koji glasi: „Radi ostvarivanja prava utvrđenih ovim Zakonom lica s invaliditetom razvrstavaju se prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u dvije grupe i to: I. grupa - lica s invaliditetom sa 100% oštećenja organizma i II. grupa - lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma“.

Po prijedlogu Općinskog suda u Sarajevu za ocjenu ustavnosti člana 3. navedenog zakona, Ustavni sud BiH je svojom odlukom broj U 11/22, od 14.07.2022. godine, utvrdio da član 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom nije u suprotnosti sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

¹ „Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

Na osnovu tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu uz obrazloženje da je tužba tužitelja blagovremena, da su tužitelji u smislu člana 12. Zakona o zabrani diskriminacije neposredno diskriminirani od strane tužene Federacije BiH, jer su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom, koji je stupio na snagu 12.03.2009. godine, neratni ili mirnodopski invalidi stavljeni u nejednak položaj sa civilnim žrtvama rata.

Po shvatanju prvostepenog suda osnovan je i dio tužbenog zahtjeva kojim se traži otklanjanje učinjene diskriminacije na način da se tužiteljima obezbijedi jednak položaj pred zakonom, dok je ocijenio neosnovanim zahtjev usmjeren na isplatu neisplaćenih invalidnina zbog zastare, ali je shodno odredbama člana 154. i 200. ZOO, na ime naknade nematerijalne štete, svakom tužitelju dosudio novčane naknade u iznosu od po 2.000,00 KM.

Suprotno stavu prvostepenog suda, drugostepeni sud je odlučujući o žalbama parničnih stranaka, žalbu tužitelja odbio kao neosnovanu, dok se žalbu tužene usvojio, prvostepenu presudu preinačio, tako da je tužbeni zahtjev tužitelja iz stava I, III i IV izreke u cijelosti odbio kao neosnovan.

Po ocjeni ovog suda drugostepene presuda je pravilna i zakonita.

Imajući u vidu da je odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj U 11/22 od 14.07.2022. godine, utvrđeno da član 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom nije u suprotnosti sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, to tužena usvajanjem navedenog Zakona nije izvršila sistemsku diskriminaciju tužitelja kako je to pravilno zaključio drugostepeni sud.

Kako je neosnovan zahtjev za utvrđivanje diskriminacije, pravilno zaključuje drugostepeni sud da je neosnovan i dio tužbenog zahtjeva za otklanjanje uzroka diskriminacije, kao i zahtjev za naknadu nematerijalne štete, a sve na osnovu odredaba iz člana 12. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije.

Budući da su odluke Ustavnog suda BiH konačne i obavezujuće, to revizijski prigovori koje revidenti ističu u pogledu zaključaka i stavova navedenih u odluci broj U 11/22 nisu od odlučnog značaja sa aspekta predmeta spora (član 231. u vezi sa članom 253. ZPP).

Kako ne stoje razlozi u reviziji, kao ni razlog na koji ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je reviziju odbiti primjenom člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Adnan Baručija, s.r.